

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Lib. III. Decretalium. In quo agitur De Rebus, quae in iudicium devenire solent, cujusmodi sunt, de vita et moribus Clericorum, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1708

Articulus X. De habilitate Clerici præsentandi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73045](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73045)

ad valdè contrahendum; id, quod & ipsius responsioni applicatur.

3229 Nec fundamenta sententiæ negantis concludenter intentum evincunt. Nam ad 1. responderetur, ad summum sequi, primam præsentationem, posito juramento, irrevocabilem reddi; ut revocari non possit licitè; non autem quod non valdè, quantumvis illicitè. Ad 2. r. etiam data qualibet parte disjuncti, adhuc tamen non probari præsentationem *invalidam* esse; sed tantum *illicitam*; pone igitur, quod Patronus juramentum manifestet Instituenti, & is instituat nihilominus præsentatum à Patrono, quem scit perjurum; non est dubium, quod instituens agat illicitè; sed quæro, an propterea etiam *invalidè*? si non? habetur intentum; si ita? illicitè, contrahens cum impedimento solum impediente; scienter consecrans in statu peccati gravis; invalidè agent, quod nemo dicit: pone deinde, alteram disjuncti partem, quod non aperiat Instituenti suum juramentum, contra quod agit; & is bonâ fide præsentatum instituat? demus etiam dolosè, ac subreptitiè fieri hanc præsentationem; an institutio propterea erit invalida? nunquid dolosè taccens votum, aut sponsalia legitime contracta, quando contra votum, vel priora sponsalia de præsentati contrahit cum alia, valdè contrahit?

3230 Sed dices: instantias non desumi ab actibus, requirentibus ad sui valorem, Autoritatem Judicis, vel præsentiam, sicut hoc exigit præsentatio? r. & quæro, an susceptio sacri ordinis non sit actus in sui valorem exigentis Autoritatem Superioris? & tamen per dolum suscipiens sacrum ordinem (v. g. per saltum, vel tacens defectum natalium &c.) valdè ordinatus esset, sive scienter taliter impeditum ordinaret Episcopus, consequenter illicitè ageret; sive ignoranter. Hinc etiam illud, quod in responso Castropalai superius attulimus (dicentis Patronum, nunquam ex vi Patronatus habuisse privilegium variando factò juramento, sicut nunquam habuit privilegium variandi positâ institutione) quod ly sicut negandum est, nam positâ institutione nec licitè, nec valdè variat, quia positâ institutione instituto jam est jus quæsitum *in re*, & ipso beneficio; non autem, ante institutionem solum præsen-

tato, non tamen instituto, & ideo Patronus posito juramento, illicitè quidem, sed valdè præsentat, quia per hoc non uritur aliquo jure in præjudicium juris alieni, jam *in re* quæsitum; his positis:

Esti sententia negans affirmantium opinionem consideratam secundum se non evertat de numero sententiæ verè probabilis spectatâ ratione intrinsecâ, ex qua non modò firmatur ipsa, sed etiam dissolvit contraria, quia tamen negativa communior est inter Doctores, & affirmans in usum vix deduci potest sine peccato, in praxi negativam in judicando, & consulendo, tenendam esse existimo cum Castropalao *cit. n. 8. in fine.*

ARTICULUS. X.

De habilitate Clerici præsentandi.

Communis tenet, incapacem institutionis, non posse præsentari, quod accipe, vel solum licitè, vel solum valdè, vel utroque modo, secundum quod præsentando nocet inhabilitas, ut passivam institutionem recipiat. Patronus enim, ex vi juris sibi ab Ecclesia concessi, ad Ecclesias, & beneficia præsentare debet idoneum & dignum; cum in institute quoque sit obligatio non admittendi, inidoneum, vel indignum; sic Azor *p. 2. l. 6. c. 2. r. g. 4.* quibus præmissis:

Quæstio 1. est, an Patronus Ecclesiasticus possit seipsum præsentare ad vacantem Ecclesiam, vel beneficium sui Patronatus, saltem si idoneus, & dignus sit? hanc quæstionem Innocentio III. proposuit Archiepiscopus Rotomagensis, cui rescripsit Pontifex: cum nullus se ingerere debeat Ecclesiasticæ prælationis officii: respondemus, quod nullus se potest ad Personatum alicujus Ecclesiæ præsentare, quantumcunque idoneus sit, & quibuscunque studiis, & meritis adjuvetur, sic habetur in c. per Nos *stras 26. h. r. & c. fin. de institut. ibi: illud autem nolumus vos gerere, quod, postquam M. fuit Abbas effectus, custodiam de jure non potuit obtinere: quia, cum ratione Abbatiæ ad ipsum pertinet donatio tam custodiæ, quam aliarum dignitarum, ac etiam præbendarum in Ecclesia Patranen. custodiam ipsam recipere non potuit à se ipso, cum inter dam. m. accipientem debeat esse distinctio personarum sed*

sed nec ab alio, cum jus conferendi alius non haberet.

3234 Quamvis autem textus in c. per nostras loquatur solum de presentatione ad personatum; idem tamen procedit tam in beneficiis simplicibus, quam aliis officiis, & dignitatibus, quidquid in contrarium velit Lambertinus in tract. de Jure Patronat. p. 1. l. 2. q. 8. a. 2. Nam in presentatione Patroni de se ipso facta vitium ambitionis repetiri censetur; cum non solum prohibeantur illa, quae per se mala sunt, verum etiam illa, quae speciem mali representant, & presentatio de se facta propter praeductum vitium in illo praesumptum mali speciem habere censetur, argum. text. in c. quia in tantum, & in c. cum jam dudum de praebend. hinc merito textus dicit, Patronum se ipsum ad Ecclesiam Patronatam vacantem non posse presentare.

3235 Haec confirmari possunt, 1. ex verbis hujus textus, ibi: cum igitur nullus se ingerere debeat &c. quae quidem verba important, affectare, & ambire, juxta text. in l. sequemquam, C. de Episcopis & Clericis; in qua, ratione naturali suavioriam dat hic textus ad constituendam talem prohibitionem, quemadmodum multoties alias similibus rationibus naturalibus solent duas decisiones probabiliter confirmare, ut videre est in c. quoniam, de officio & in c. cum omnes, de constit. c. fin. de Institut. ubi habetur, quod Episcopus se ipsum instituere non possit, ex eadem nimirum ratione; praesertim cum institutio petat distinctionem personarum, influentis, & instituti, quod valde congrue dicitur etiam de distinctione presentantis, & presentati.

3236 Not. autem. 1. si contingat, quod Praelatus, ad quem pertinet institutio, motu proprio vocet Clericum Patronum, illique beneficium vacans conferat institutionem validam esse; quia est institutio facta ex consensu Patroni, non tamen ex illius presentatione, consentit Sylvester V. Jus Patronatus. q. 7. Vasq. opusc. de benefic. c. 2. §. 1. dub. 4. Lessius lib. 2. de justit. c. 34. dub. 7. n. 28. Huic modo acquirendi proprium beneficium, cuius quis Patronus est, connectunt aliqui alium, si coram Episcopo supplicet, ut sibi conferatur, alia causa rationabili v. g. quia ipse jam
tom. III.

indiget, saltem relate ad statum suum, vel alia; sic pluries decisum esse, refert Barbosa in dict. c. Abbase n. 5.

Not. 2. Procuratorem constitutum, ut nomine Patroni presentet, non posse presentare ipsum Patronum; sic Flaminus de Resignat. l. 9. q. 17. n. 113. quia sic Patronus saltem virtualiter presentaret se ipsum, & talis presentatio potius esset in fraudem legis, ac ad palliandum ambitionis vitium, cuius intuitu prohibetur Patronus presentare se ipsum. Sed nec se ipsum presentare posset eo casu Procurator, sic enim & iste incurreret vitium ambitionis, ut colligitur ex 24. q. 1. c. Didicimus. 31. ibi: Novatianus in Ecclesia non est, nec Episcopus computari potest, qui Evangelicam & Apostolicam traditione contempta, nemini succedens, a se ipso ortus est. Habere namque aut tenere Ecclesiam nullo modo potest, qui ordinatus in Ecclesia non est.

Not. 3. si duo essent Patroni ejusdem Ecclesiae, vel beneficii, valere presentationem, qua unus eorum presentaret alterum; sic enim Patronus non presentaret se ipsum; ita Riccius in praxi, resolut. 179. n. 3. Azor. p. 2. l. 6. c. 21. q. 3. & alii communiter, & ratio ulterior est, quia etiam in electione is, qui a duobus Compromissariis electus est, sui electioni per suum consensum potest accedere, ut colligitur 1. ex 16. q. ult. c. fin. Deinde ex c. Quia propter 42. de Elect. ubi valet electio ejus, in quem ex tribus Compromissariis vel omnes vel major pars consenserit, de quo plura l. 1. tit. 6. de Elect. & electi potestate.

Dices: in hoc casu Patronus adhuc seipsum presentaret; ergo nec in hoc casu presentatio valet? R. N. ant. Nam in hoc casu, seu presentatione, nullus Patronorum pro se suffragium efficax ferret, sed solum suffragiis aliorum, in sui favorem datis, per consensum accederet, augendo illorum numerum, ut notat Gloss. in c. per nostras h. t. V. presentare, & quamvis pro se suffragium ferret; quia tamen illud parziale est, & insufficienti ad presentationem, vel electionem constituendam, non videtur in supradictis textibus prohiberi.

Quaestio est. 2. an Pater, cui competit Jus Patronatus ad certam Ecclesiam, ad eam

ad eam vacantem possit præsentare suum filium si idoneus sit? *Re. affirmativam posse colligi ex c. Consuluit 15. h. 2. ubi, cum Episcopus Adonens. Pontificem consulisset, quid sibi faciendum sit de Clericis, qui Ecclesias constructas hereditario jure sibi vendicant, nec ipsi volunt exinde respondere; & de laicis, qui præscriptas Ecclesias filiis vel filiabus, vel nepotibus suis dare nituntur? Alexander III. respondit: cum Sanctuarium DEI, de jure hereditario, teneri non possit: Non decet aliquatenus sustineri, ut Clerici Ecclesias, à parentibus suis fundatas, propria Autoritate, detineant, aut Laici filiis, vel aliquibus Laicis concedant easdem, ubi Doctores communiter notant per Sanctuarium intelligi, quæ ad divinum cultum dicata, DEO, & Ecclesiis data sunt.*

3241 Hinc ex dicto c. communiter inferunt Doctores, cum prohibetur ne Patronus præsentet se ipsum, prohiberi solum præsentari Patronum in Ecclesia, in qua ipse habet Patronatum, filius autem Patroni, non est Patronus, nec in ea Ecclesia habet Jus Patronatus, ergo. Deinde rationes, propter quas prohibetur Patrono se ipsum præsentare, cessant in filio ejus, siquidem filius in hoc à Patre alia persona est; quo dato apparet ratio discriminis inter dantem & accipientem, quod requirit text. in c. ult. de instit. deinde cessat vitium ambitionis, text. in c. per nostras. 26. hoc tit. cõ, quod, licet in Patre dante existere possit, nihilominus tamen in filio ex ipsius acceptatione non præsumitur, prout in aliis præsentatis non judicatur. Facit denique, quia filius Patroni non debet esse deterioris conditionis, quam reliqui omnes extranei, qui per Patronum Parentem præsentari possunt; aliàs enim favor, quem Jus Canonicum in remunerationem beneficii Patronis facere intendit, in illorum odium retorqueretur, contra reg. text. in L. quod favore, ff. de leg. & reg. quod ob gratiam, de reg. jur. in 6.

3242 Dices ex c. Consuluit videri potius dicendum oppositum, quod nimirum Pater ad beneficium, cujus ipse Patronus est, nec filium præsentare possit; sed negandum est, id enim, quod ibi prohibe-

tur, est, ne Clerici propria Autoritate detineant Ecclesias fundatas à suis Patribus, aut Laici filiis, vel aliquibus Laicis concedant; ubi clarè apparet non agi de præsentatione, sed collatione; Patroni enim Laici beneficiorum collationem Autoritate suâ facere non possunt, cum iste actus sit propriè actus jurisdictionis spiritualis; & filii eorum ab illis præsentati, beneficia, ad quæ à suis Parentibus præsentati sunt, sine Canonica institutione detinere non possunt, ubi autem Canonice instituti ea detinent, non detinent Autoritate suâ, sed instituentis, cum ex ejus solum institutione acceperint jus in re.

Quæstio est 4. an Patronus, à quo plures digni rogant præsentari, teneatur ex illis eligere digniorem? Ante respons. not. debere attendi. 1. an agatur de beneficio tantum simplici, vel curato? 2. an Patronus sit Ecclesiasticus, vel Laicus? 3. an beneficium non sit vinculatum in fundatione, prout contingit in certis fundationibus, ut notavimus à n. 279. de beneficiis Sacerdotalibus; & n. 300. de beneficiis patrimonialibus; quamvis in beneficiis Ecclesiasticis jure sanguinis nulla detur successio; c. Ut nullus de præbend. excipiuntur, tum Capellanæ fundatæ, ut eas habeant, qui sunt de familia; quia non sunt beneficia Ecclesiastica; sic Barbosa; ibid. n. 2. id, quod extenditur ad successionem sive ab intestato, sive ex testamento c. 2. de concess. Præbend. de quibus Pirhing. n. 52. de præbend. quo posito.

Ad propositam quæstionem resol. vendam juvat, quod habetur in Trid. Sess. 24. de reform. c. 1. ubi Concilium omnes, & singulos, qui ad promotionem præficiendorum quodcumque jus, quacumque ratione, à Sede Apostolica habent, aut alioquin operam suam præstant, nihil in iis pro præsentis temporum ratione innovando hortatur, & monet, ut in primis meminerint, nihil se ad DEI gloriam, & populorum salutem utilius posse facere quam si bonos Pastores, & Ecclesiæ gubernandæ idoneos, promoveri studeant: eosque, alienis peccatis communi-cantes, mortaliter peccare, nisi quos digniores, & Ecclesiæ magis utiles ipsi judicave-

vint, non quidem precibus, vel humano affectu, aut ambientium suggestionibus, sed eorum exigentibus meritis, praefici diligenter curaverint, & quos ex legitimo matrimonio natos, & vita, aetate; doctrina, atque aliis omnibus qualitatibus praeditos sciant; quae juxta sacros Canones, per Tridentina hujus Synodi decreta requiruntur.

3245 Et eadem *Seff. c. 18.* ibi: *peracto examine renuntientur, quotcumque ab his idonei judicati fuerint aetate, moribus, doctrinam, prudentiam, & aliis rebus ad vacantem Ecclesiam gubernandam opportunis, ex hisque Episcopus eum eligat, quem ceteris magis idoneum judicaverit; atque illi, & non alteri, collatio Ecclesiae ab eo fiat, ad quem spectabit eam conferre, si vero Jure Patronatus Ecclesiastici erit, ac institutio ad Episcopum, & non alium pertineat, is, quem Patronus digniorem, inter probatos ab Examinatoribus, judicabit, Episcopo praesente teneatur, ut ab eo instituat. Cum vero institutio ab alio, quam ab Episcopo, erit facienda, tunc Episcopus solus ex dignis eligat digniorem, quem Patronus ei praesentet, ad quem institutio spectat; quod si Jus Patronatus Laicorum fuerit, debeat qui a Patrono praesentatus erit, ab eisdem deputatis ut supra examinari, & non, nisi idoneus repertus fuerit, admitti.*

3246 Ex his Concilii Decretis deducitur, Patronum Ecclesiasticum, si Ecclesia sub ejus patronatu sit curata, teneri praesentare digniorem; non autem, si beneficium sit solum simplex; cum id nullo Jure cautum sit, nec onus istud Patronis imponi debeat jure non disponente: si autem Patronus Laicus sit, non videtur obligatus ad ullum beneficium digniorem eligere; quia nullibi de tali Patrono hoc cautum est; imò potius Tridentinum, de ipso loquens, contentum est, si dignum eligat, inquit enim *dict. c. 18.* Si Jus Patronatus Laicorum fuerit, debeat, qui a Patrono praesentatus fuerit, examinari, & si idoneus repertus fuerit, admitti. Unde, cum in hac praesentatione, concursus non exposulet, Concilium Tridentinum tacite insinuavit, sufficere, si dignus praesentetur, & eligatur, plus exigendum non est, & ita

Tom. III.

tenet expressè *Garcia de benefic. 7. p. c. 16. n. 17.* *Caesar Lambertin. de Jure Patron. l. 2. q. 10. art. 3. n. 17.* *Petrus Navarra lib. 2. de restitut. c. 2. n. 150.* favet textus in *c. Monasterium. 16. q. 7.*

Quaestio est 5. an si Patronus praesententur *indignum*, privetur usu sui Juris pro illa vice? procedit autem quaestio si Patronus sit Laicus, sive Ecclesiasticus. *Re. quamvis Lessius de Justit. l. 2. c. 34. D. 7. n. 18.* de utroque negativam teneat, quia de Patronis nullibi hoc in Jure cautum est, & ab Electoribus in dispositione poenali ad Praesentatores extensio fieri non debeat; esse tamen discrimen aliquod in hoc constituendum inter Patronum Laicum, & Ecclesiasticum, quòd, cum ille intra tempus pro facienda praesentatione, possit variare, non autem iste, ut dictum est in praecedentibus, Laicus, poterit; non autem Ecclesiasticus (extra unum casum) si advertit à se praesentatum esse indignum, alium praesentaret durante adhuc tempore à Jure concessio.

Dixi 1. si Laicus intra tempus à jure concessum loco indigni praesentet alium. Nam si intra illud tempus non praesentavit alium, affirmandum est, etiam Patronum Laicum prius esse usu juris post quadrimestre alium praesentandi; cujus ratio est; quia si Patronus Laicus toto quadrimestri nullum praesentavit, eo ipso pro illa vice beneficium ab Ordinario conferri potest absque praesentatione *c. unic. h. t. in 6.* ergo etiam si toto eo tempore non praesentavit alium, quam indignum; nam *indignum praesentare, ac nullum praesentare*, idem est *c. inter corporalia 2. de translat. ibi: juxta communem modum Ecclesia videtur judicare, quae licet Episcopum habet, inutilem tamen prohibetur habere*; id quod etiam colligitur ex *c. Tue 12. de Clericis non resid.* ubi negatur Canonicis privilegium percipiendi fructus suarum praebendarum in absentia studiorum causa, si impetrata hac licentia recipiant se ad villas & oppida, ubi ferè nullum habetur literarum exercitium.

Præter hæc *not. 1.* non obstat dictis, quòd Pater & filius in jure censentur una, eademque persona; quo aliqui volunt, quòd, si Pater non possit se ipsum

Bbb bb 2

præ-

presentare, nec possit filium; aut e contra, si possit filium, possit & seipsum; non inquam obstat; nam hæc identitas non est realis, sed juridica, seu ficta, juris dispositione ad certos tamen effectus, per ordinem ad quos ex iusta causa casum, cæteroque falsum, disponit habendum tanquam verum; consequenter se non porrigit ad quoslibet effectus; hinc in materia electionis non est hæc identitas ficta inter patrem, & filium; nec in natura acquirendi spiritualia; nam ex L. illud 35. ff. quod cuiusque Universit. nam filius patri suffragium, seu vocem electionis dare potest; & in spiritualibus non acquirit Patri, sed sibi.

3250 *Not. 2.* nec Laicum, nec Clericum posse sine simonia emere Jus Patronatus, seorsim, ac solitarie sumptum, ut constat ex dict. supr. posse tamen indirectè, nimirum per consequentiam, directè nimirum emendo bona temporalia, quibus Jus Patronatus annexum est, quia tamen circa hoc potest dubitari, an id procedat etiam in casu, si ea bona emeret ex intentione, ut, obtento per consequentiam Jure Patronatus in Ecclesiis patronatus, filios suos, vel nepotes, presentare possit? Respondet Pirhing *h. t.* n. 93. ejusmodi emptionem ex tali intentione vitari, quod contineat simoniam mentalem, consequenter talem privandum Jure Patronatus, & Ecclesiam propter injuriam sibi factam ex tali vitio reddi liberam.

3251 In hac quæstione dicendum videtur cum distinctione, & affirmandum cum cit. Authore, si intentio principaliter, ac directè feratur in acquirendum Jus Patronatus; non autem, si directè, ac principaliter in bona temporalia, licet indirectè veniat etiam Jus Patronatus, ac eo deinde intendat uti pro commo suorum liberorum qui apti sunt in ejusmodi Ecclesiis, cum vacaverint, deservire, & hoc videtur intendi per c. *Quia Clerici* 6. *h. t.* ubi Alexander III. sic rescribit, quia Clerici quidam Advocatias (id est, *Jus Patronatus*) Ecclesiarum comparant, sive emunt, (per se tantum, sive seorsim, nam cum Universitate bonorum vendi potest, Gl. hic V. *Comparant.*) vel quocunque modo possunt, sibi acquirunt, ut postea eorum

filii, aut nepotes ad eandem Ecclesias vacantes presententur; id severius prohibendum esse, mandat Pontifex, eosque, qui Advocatias sive Patronatus ita acquiserint, appellatione postposita, iis privandos esse.

Ratio 1. partis est, quia talis intentio, quæ principaliter, & directè quarit acquirere Jus Patronatus per emptionem, est in re, ac verè simoniaca, cum pretio directè acquirere Jus Patronatus, quod saltem est annexivè spirituale, ex dictis, licet pravus ille animus vestiatur pallio emptionis temporalium; talis porro simoniaca emptio punitur privatione Juris Patronatus, quin redeat ad venditorem, ut dictum est, & colligitur ex cit. c. *quia Clerici*, ergo, ratio secundæ partis est, quia in hoc casu id, pro quo datur pretium ex pacto emptionis directè, ac principaliter, est Jus bonorum temporalium, quod spirituale non est, etiam annexivè, & velle uti Jure Patronatus ad presentandum filios, vel nepotes in Ecclesiis patronatus subjectis, cum vacaverint, ponitur non esse objectum directum, & principale ex intentione emptionis; nec importat voluntatem illicitam, ut dictum est, ergo.

ARTICULUS II.

De modo Presentationis faciendæ.

Prima quæstio est, an per hoc, quod quis à Patrono presentetur, presentatus acquirat jus ad beneficium? R. non acquirit *jus firmum* prius, quam illi presentatio exhibeatur, cujus est institutio; sic tradunt communiter Garcia de beneficiis p. 4. c. 1. n. 6. Barbosa p. 3. allegat. 72. n. 12. & alii; nam presentatio dicitur respectivè non tantum ad eum, qui presentatur, sed etiam ad illum cui; hinc presentatio, *in re non est cum effectu* presentato constituendi jus ad rem, seu beneficium, nisi facta sit ei, cui presentatus à Patrono manifestari debet, & exhiberi.

Quia verò quandoque unius etiam Ecclesie plures sunt Patroni, quibus comperit jus presentandi, quæstio altera est, an debeant vocari ad hoc omnes, vel sufficiat presentacionem ab uno fieri

Ante